

Uzaktan Hizmet İçi Öğretmen Eğitimlerine İlişkin Cinsiyet Temelli Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme

A Gender-Based Comparative Evaluation of Distance In-Service Teacher Training Seminars

Muhammet Coşkun

Müdür Yardımcısı ♦ Millî Eğitim Bakanlığı

♦ muhammet_coskun22@trabzon.edu.tr ♦ ORCID: 0009-0000-7420-5269

Ayça Çebi

Doç. Dr. ♦ Trabzon Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

♦ aycacebi@trabzon.edu.tr ♦ ORCID: 0000-0002-5457-5956

Özet

Son yıllarda yaşanan teknolojik ilerlemeler ve pandemi ile birlikte yaygınlaşan uzaktan eğitim uygulamaları, öğretmenlik mesleğinde paradigmatik değişimlere yol açmıştır. Bu süreçte öğretmenlere eğitim alanında yaşanan değişimlere uyum sağlamak, öğrencilerin bilgiye ulaşma yöntemlerinde çeşitlilik yaratmak, öğrencinin bilgiyi keşfetmesini sağlamak ve bu alanlarda öğrencilere önderlik etmek gibi yeni görevler düşmüştür. Bu sebeple öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerini artırması ve süreklilik kazandırması adına hizmet içi eğitimlerin önemi artmıştır. Bu araştırmanın amacı Millî Eğitim Bakanlığı'nın hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunduğu uzaktan hizmet içi eğitimlere yönelik öğretmenlerin bakış açılarını incelemektir. Olgubilim deseninde modellenen çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşmelerden yararlanılmıştır. Çalışmanın katılımcıları devlet okullarında görev yapan farklı branştan toplam 16 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitim tercihleri, ilgili eğitimleri tercih etme nedenleri, uzaktan hizmet içi eğitimlerin gücü ve geliştirilmeye açık yönleri ele alınmış ve cinsiyete göre karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçların uzaktan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin planlanması, içeriklerin oluşturulması ve sistem tasarımının geliştirilmesi süreçlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hizmet içi eğitim, uzaktan eğitim, öğretmen görüşleri, cinsiyet

Abstract

Technological advances in recent years and the widespread adoption of distance education, particularly during the pandemic, have led to paradigmatic changes in the teaching profession. This transformation has brought new tasks for teachers, including adapting to the changes in the field of education, diversifying students' methods of accessing information, facilitating self-discovery in learning, and guiding students in these areas. Therefore, the importance of in-service training has increased to improve teachers' personal and professional development and ensure continuity. This study investigates teachers' perspectives on distance in-service training seminars organized by the Ministry of National Education. A phenomenological design was employed to gain an in-depth understanding of teachers' experiences and perceptions of these training seminars. The study used semi-structured interview forms as the data collection tool. The study involved 16 teachers from different disciplines working in public schools. In this study, teachers' preferences for distance in-service training, reasons for these preferences, perceived strengths of the programs, and aspects of distance in-service training that are open to improvement were discussed, with a comparative evaluation conducted based on gender. The results obtained from this study can contribute to the planning and design of future distance in-service training activities, content development, and system improvement.

Keywords: In-service training, distance education, teacher opinions, gender

1. Giriş

Son dönemlerdeki teknolojik gelişmelerle bilgiye ulaşmak çok daha kolay hale gelmiştir. Bu durum öğretmenlik mesleğinde ciddi değişimlere yol açmıştır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde, öğretim yöntem ve tekniklerinde, öğrenci beklentilerinde yaşanan değişimler öğretmen rollerinde değişiklikler yaratmıştır (Tekin, 2020). Öğretmenlere bilginin değişimine uyum sağlama, bilgiye ulaşma yöntemlerini keşfetme ve bu alanlarda öğrencilere önderlik etme gibi öğretmenlere yeni görevler düşmüştür. Bu sebeple öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerini artırma ve süreklilik kazandırmak gerekmektedir.

Bireyin meslek hayatı boyunca; kişisel yeteneklerini geliştirmek, bilgilerini artırmak ve iş hayatına uyum sağlamak için katılacağı eğitimler hizmet içi eğitim olarak adlandırılmaktadır (Özavcı & Çelikten, 2017). Hizmet içi eğitim ile kurumlar çalışanın değişime uyum sağlamalarını, performansını, duygu ve düşüncelerini pozitif etkilemeyi amaçlamaktadır (Gebel & Tekin-Bozkurt, 2022). Günümüzde bir bölümden mezun olan bireylerin, meslek öncesi eğitim hayatları boyunca almış oldukları eğitimler zaman içerisinde çalışma alanlarında yetersiz kalabilmektedir. Kurum ve kuruluşların kendi ihtiyaçlarına göre hizmet içi eğitimler hazırlayarak çalışanlarını eğitmeleri kurum başarısı açısından önemli bir husustur. Eğitim kurumlarında yaşanacak başarı veya başarısızlık diğer kurumları doğrudan etkilemektedir. Eğitim çıktılarının alındığı eğitim kurumlarımız olan okullarda etkili ve verimli olmayı sağlayan önemli etkenlerden birisi de öğretmenler ve öğretmenlerin eğitsel performanslarıdır (Tekin, 2019a). Öğretmen adaylarının meslek öncesi eğitimleri eksik görülmekte, iş başında ve düzenli olarak bilgi, beceri ve tutumlarının geliştirilmesi gerektiği belirtilmektedir (Tekin, 2019b). Her meslekte olduğu gibi öğretmenlikte de hizmet içi eğitim son derece önemli ve gereklidir.

Her ne kadar çalışmalar öğretmenlerin mesleki eğitime ihtiyaç duydukları ve hizmet içi eğitimi gerekli gördüklerini ortaya koysa da (Özavcı & Çelikten, 2017), bu eğitimlerin verimsiz ve yetersiz olduğuna ilişkin ciddi eleştirilere maruz kalmaktadır (Önalın & Gürsoy, 2020). Gebel ve Tekin-Bozkurt'un (2022) öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimlere bakış açısını inceledikleri araştırmasında, uzaktan hizmet içi eğitimlerin verimlilik ve kalite yönünden eksiklik olduğunu, bu sebeple öğretmenlerin mesleki hayatlarına aktarmada sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Karasolak ve diğerleri (2013) yaptıkları araştırma sonucunda hizmet içi eğitim çalışmalarının planlanıp, uygulanıp, değerlendirilmesi süreçlerinde yaşanan sorunlardan ötürü ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde çalışan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere bakış açılarının olumsuz olduğunu belirtmektedir. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere gönüllü katıldıkları, zorunlu olarak aldıkları hizmet içi eğitimlerin ise fayda sağlamadığı belirtilmiş, ayrıca öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimlere gönüllü olarak daha fazla katılmaları için hizmet puan, kademe ilerlemesi, başarı belgesi vb. bazı ödüllerin verilmesi ve eğitimlerin öğretmenlere fayda sağlayacak şekilde hazırlanması gerektiği görülmüştür (Kalkan, 2019). Yüz yüze yapılan hizmet içi eğitimler ile ilgili bir çalışmada Nartgün (2006) hizmet içi eğitim etkinliklerinin zamanlamasının iyi yapılmadığı, programda aktarılan bilgilerin genel olarak kuramsal kaldığı, sınıf içindeki sorunların çözümüne katkısının düşük olduğunu ve eğitim veren eğitimcilerin alanlarında yetersiz kaldıklarını belirtmektedir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin eğitiminde maliyet ve verimlilik olarak uzaktan hizmet içi eğitimlerin yüz yüze hizmet içi eğitimlere göre daha etkili olduğu görülmüştür (Limon, 2014). Aslan ve diğerleri (2018) yaptıkları çalışmada ortaya koyduğu uzaktan hizmet içi eğitim modelinin süre bakımından daha kullanışlı olacağı ortaya konmuştur. Öğretmenler, kendilerine yapılan gereksinim belirleme anketlerinin dikkate alınmadığını düşündüklerinden uzaktan hizmet içi eğitim altyapıları düzenlenmeli, ödüllendirme, kariyer ve iş başarımı gibi ödüllendirmeler yapılmalıdır (Arslan, 2021).

Son dönemlerde Millî Eğitim Bakanlığı, daha fazla öğretmene ulaşmak amacıyla hizmet içi eğitim programlarında uzaktan eğitimi bir strateji olarak kullanmış, bu kapsamda birçok eğitim

planlamıştır. Uzaktan hizmet içi eğitimlerde öğretmenlerin dijital becerilerini işe koşma gerekliliği ve dijital becerilerin cinsiyete göre farklılaştığına ilişkin çalışmalar (Hämäläinen ve diğerleri, 2021; Palacios-Rodríguez ve diğerleri, 2023) öğretmenlerin hizmet içi eğitime yönelik algılarında cinsiyete göre değişimin incelenmesi gerektiğine işaret etmektedir. Hizmet içi eğitimin niteliğine ilişkin algılar cinsiyete göre farklılık gösterebilir ve bu durum potansiyel olarak bu tür programların sonuçlarını etkileyebilir. Nitekim Akar ve Akar (2023) öğretmenlerin hizmet içi eğitim tercihlerini inceledikleri çalışmada cinsiyete göre tercih edilen eğitimlerin farklılaştığına ilişkin kanıtlar ortaya koymuştur. Özellikle öğretmenlerin ihtiyaçları ve tercihlerini göz önünde bulunduran esnek eğitim programlarının tasarlanması gereklidir. Bu bağlamda öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitime ilişkin görüşleri, bu eğitimlerin niteliğini arttırmak ve öğretmenlerin gerek mesleki gerekse de kişisel gelişimlerine imkân sağlamak için oldukça önemlidir.

Bu araştırmanın amacı Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve öğretmenlerin kullanımına sunulan uzaktan hizmet içi eğitime yönelik öğretmenlerin bakış açılarını incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1. Öğretmenler uzaktan hizmet içi eğitimlerde hangi tür eğitimleri tercih etmektedir?
2. Öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimleri tercih etme nedenleri nedir?
3. Öğretmenlerin sunulan uzaktan hizmet içi eğitime yönelik beğendikleri özellikler nelerdir?
4. Öğretmenlerin sunulan uzaktan hizmet içi eğitimlerin iyileştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?

Ayrıca bu temel sorular çerçevesinde kadın ve erkek katılımcıların görüşleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

2. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama aracına, veri toplama sürecine ve verilerin analizine yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Deseni

Çalışmada, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, öznel deneyimleri ve bu deneyimlerin nasıl algılandığını anlamak için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Creswell & Plano-Clark, 2011). Diğer bir ifadeyle, insanların deneyimlerini nasıl anlamlandırdığını ve bu deneyimleri bilince nasıl dönüştürdüklerini keşfetme üzerine odaklanmaktadır (Patton, 2014). Bu çalışmada, uzaktan hizmet içi eğitime katılan öğretmenlerin yaşadıkları deneyimlerin derinlemesine incelenmesi, öğretmenlerin hangi tür eğitimleri tercih ettiklerini, uzaktan hizmet içi eğitimleri tercih etme nedenlerini, sunulan eğitime yönelik beğendikleri özellikleri ve bu eğitimlerin iyileştirilmesine dair önerilerini anlamayı hedeflemektedir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, devlet okullarında görev yapan daha önce uzaktan hizmet içi eğitim almış ve gönüllü olarak çalışmaya katılmak isteyen 16 öğretmenden oluşturulmuştur. Çalışmada ele alınan olguyla ilişkili farklılıkları ve benzerlikleri kapsayan ana temaları keşfetmek ve tanımlamak amacıyla çalışmaya katılacak olan öğretmenler maksimum çeşitleme yöntemiyle belirlenmiştir. Bu bağlamda farklı branşlardan kadın ve erkek öğretmenlerin görüşüne başvurulmuştur. Bu amaçla okul öncesi öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, beden eğitimi öğretmenleri, Türkçe

öğretmenleri, matematik öğretmenleri, İngilizce öğretmenleri, fen bilgisi öğretmenlerinden oluşan sekiz farklı branştan ikişer öğretmenle görüşmeler yapılmıştır. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Mesleki Hizmet Süresi	Görev Yaptığı Okul Türü	Branş
K1	Erkek	39	17	Ortaokul	Türkçe
K2	Erkek	53	33	Ortaokul	Türkçe
K3	Kadın	28	6	Anaokulu	Okul Öncesi
K4	Kadın	37	10	İlkokul	Özel Eğitim
K5	Kadın	36	14	İlkokul	Sınıf Öğretmeni
K6	Kadın	34	7	Ortaokul	İngilizce
K7	Erkek	42	10	Ortaokul	Fen Bilgisi
K8	Kadın	31	9	İlkokul	Özel Eğitim
K9	Kadın	35	10	Ortaokul	Fen Bilgisi
K10	Kadın	30	8	Ortaokul	İlköğretim Matematik
K11	Erkek	43	6	Ortaokul	Fen Bilgisi
K12	Kadın	35	11	Ortaokul	İlköğretim Matematik
K13	Erkek	58	37	İlkokul	Sınıf Öğretmeni
K14	Erkek	44	10	Ortaokul	Beden Eğitimi
K15	Kadın	34	11	Anaokulu	Okul Öncesi
K16	Kadın	36	6	Ortaokul	Beden Eğitimi

Tablo 1’deki katılımcılar incelendiğinde, çalışmaya katılımcıların yaşları 28 ile 58 arasında değişmekte olup, yaş ortalaması 38.44 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların mesleki hizmet sürelerinin 6 yıl ile 37 yıl arasında değişmektedir. Okul türü açısından farklı branşlardan çalışmaya katılan öğretmenlerin 2’si anaokulunda, 4’ü ilkokulda, 10’u ise ortaokulda görev yapmaktadır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Uzaktan eğitimle verilen hizmet içi eğitimlere ilişkin öğretmen görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Formda temelde iki bölüm yer almaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik bilgilerine yönelik sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise çalışmanın amacına yönelik açık uçlu sorular yer almaktadır. Öğretmenlere yöneltilen örnek görüşme soruları şu şekildedir: “*Uzaktan hizmet içi eğitim tercihleriniz hangi faktörler etkilenmektedir?*”, “*Uzaktan hizmet içi eğitim içeriklerinin iyileştirilmesine yönelik önerileriniz nelerdir?*”. Yarı yapılandırılmış görüşmeler öncesinde hazırlanan formun incelenmesi amacıyla uzaktan eğitim bağlamında çalışmaları olan iki alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen geri bildirimler neticesinde bazı soruların daha anlaşılır olması adına değişikliklere gidilmiştir. Görüşmelerde karşılaşılabilecek olası sorunları tespit edebilmek ve araştırmacının deneyim kazanmasını sağlamak amacıyla pilot çalışma bağlamında bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışma sonrasında görüşme formuna nihai hali verilmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Verilerin toplanması sürecinde öncelikle uzaktan eğitimle hizmet içi eğitimlere katılmış farklı branşlardaki öğretmenler ile görüşülmüştür. Çalışmayı katılmayı kabul eden öğretmenlere çalışmanın amacı ve görüşme formunda yer alan sorulara ilişkin bilgiler verilmiştir. Çalışmaya katılma hususunda gönüllü olduklarına dair onayları alınmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından katılımcıların kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı, kişisel bilgilerinin ve görüşme sorularına verdikleri cevapların sadece bilimsel bir çalışma için kullanılacağı konusunda güvence verilmiş, görüşmelerin ses kaydının alınacağı ile ilgili de öğretmenler bilgilendirmiş ve izinleri alınmıştır. Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, ortalama 20 dakika sürmüştür. Araştırmanın verileri 2023 yılının Ocak ayında yaklaşık bir ay süre içerisinde toplanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Nitel verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Patton (2014) verilerin anlamlı bir şekilde kategorilere ayrılması ve bu kategoriler aracılığıyla temaların ve anlamların ortaya çıkarılması süreci olarak tanımladığı içerik analiz yöntemi, özellikle nitel araştırmalarda metinlerin derinlemesine incelenmesine olanak tanır. Bu süreçte, verilerin doğru bir şekilde analiz edilebilmesi için önce ham verilerin sistematik bir şekilde toplanmıştır. Bu bağlamda yarı yapılandırılmış görüşmeler sonrasında ses kayıtları transkript edilerek analize hazır hale getirilmiştir. Verilerin analizinde MAXQDA nitel veri analiz programından yararlanılmıştır (VERBI Software, 2021). Transkriptler iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı okunmuş ve analiz edilmiştir. Tema-kod şemasını yapılandırma sürecine araştırmacılar fikir birliğine varıncaya kadar devam edilmiştir. Yaklaşık iki ay sonra araştırmacılar yeniden veri setini incelemiş ve daha önce elde edilen tema-kod şemasıyla tutarlı sonuçlar elde edilip edilmediği değerlendirilmiştir. Son olarak hiyerarşik kod-alt kod modeli ile karşılaştırmalı iki vaka analizi tekniği kullanılarak temaların haritaları çıkarılmış ve bulgular bölümünde elde edilen veriler yorumlanmıştır.

2.6. Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Nitel araştırmalarda inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik bir çalışma için kritik unsurlardır ve bu unsurların sağlanabilmesi için farklı stratejiler önerilmektedir (Lincoln & Guba, 1985). Bu bağlamda çalışmada araştırma süreci detaylı bir şekilde sunulmuştur. Veriler iki araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız olarak kodlanmış, fikir birliğine varılamayan hususlar üzerinde tartışılmış ve ortak bir karara varılmıştır. Bunun yanı sıra veri analizi veriler toplandıktan yaklaşık 6 ay sonra tekrarlanmış ve elde edilen kod ve temaların daha öncekilerle tutarlılığı incelenmiştir. Ayrıca katılımcılarla yapılan görüşme sonrası, katılımcı teyidi alınarak olası öznel yargılardan kaynaklanabilecek yanlış anlaşılmalara önlenmeye çalışılmıştır. Tüm bu süreçlerden önce bu çalışma için Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan 29.12.2022 tarih ve E-81614018-000-2200056627 sayılı etik kurul izni alınmıştır.

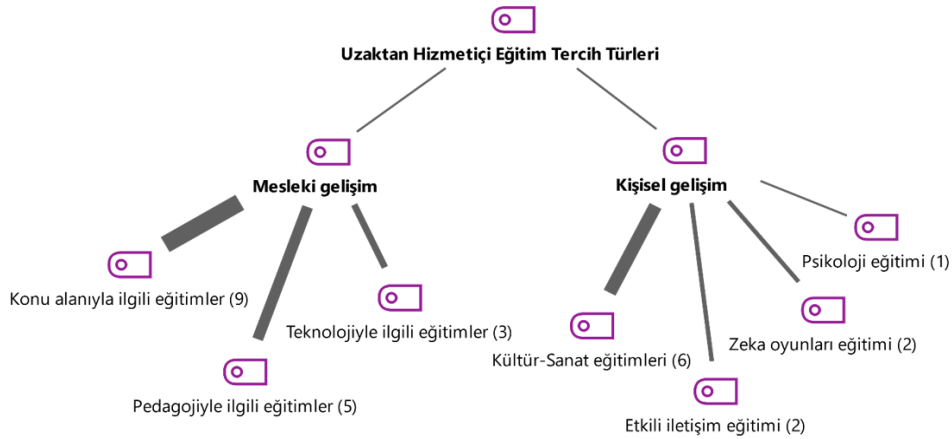
3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde farklı branşlardaki öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitime ilişkin görüşleri araştırma problemleri çerçevesinde incelenmiştir. Elde edilen bulgular özetlenmiş ve öğretmen görüşleriyle desteklenerek sunulmuştur.

3.1. Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Uzaktan Hizmet İçi Eğitimler

Öğretmenlerin tercih ettikleri uzaktan hizmet içi eğitimler; mesleki ve kişisel gelişim olmak üzere iki tema altında incelenmiştir. Öğretmenlerin mesleki eğitim bağlamında konu alanıyla ilgili çeşitli eğitimlere katıldıkları, sınıf yönetimi ve drama gibi çeşitli konularda pedagojik eğitimlere katıldıkları ve az sayıda öğretmenin güncel teknolojilerin kullanıma ilişkin eğitimlere katıldıkları belirlenmiştir. Kişisel gelişim bağlamında ise çeşitli kültür-sanat eğitimleri, zeka oyunları, etkili iletişim ve psikoloji türünde eğitimleri tercih ettikleri görülmektedir. Şekil 1’de öğretmenlerin tercihlerine ilişkin tema ve kodlara yer verilmiştir.

Şekil 1. Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Uzaktan Hizmet İçi Eğitimler

Öğretmenlerin tercih ettikleri eğitimlere ilişkin bazı değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur.

“(…) bilgisayar, web 2.0 araçlarını kullanma, günümüz teknoloji dünyasında artık her yerde etkileşimli tahta var. Onları daha nitelikli kullanabilmek ve verimi arttırmak adına bunlara yönelik etkinliklerde kullanmak adına hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmaya çalışıyorum.(K1) kendi branşıma katkı sağlayabilecek ya da öğretmenlik mesleğimde beni daha çok ileri taşıyabilecek hizmet içi eğitimleri aldım.” (K16)

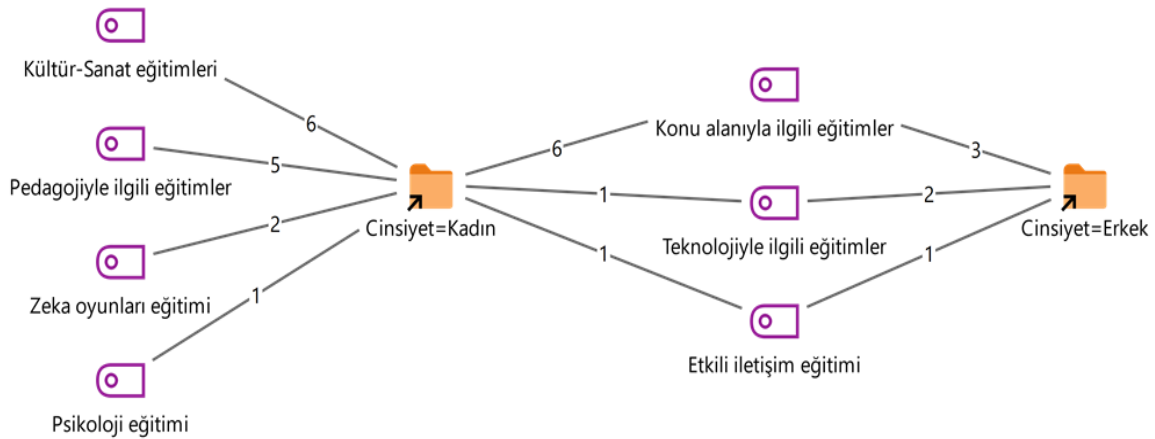
“(…) sınıf yönetimi, merhamet eğitimi, drama eğitimi aldım mesela. Bunların hepsini mesleki hayatımda kullanabilirim.” (K10)

“Kültür sanat ilgi alanım olduğu için bu alanla ilgili bir şey bulabilirsem katılmaya çalışıyorum.” (K6)

“Onun dışında akıl oyunları falan aldım ama şöyle, birinci kademeyi de aldım ikinci kademeyi de aldım.” (K15)

“Artı kendimi geliştirme açısından iletişim alanında aldığım seminer vardı. Aynı zamanda az önce bahsetmiştim ya çocuklarımız için daha iyi bir eğitim nasıl verebiliriz ya da anne baba nasıl daha iyi olabiliriz noktasında aldığım seminerler var.” (K7)

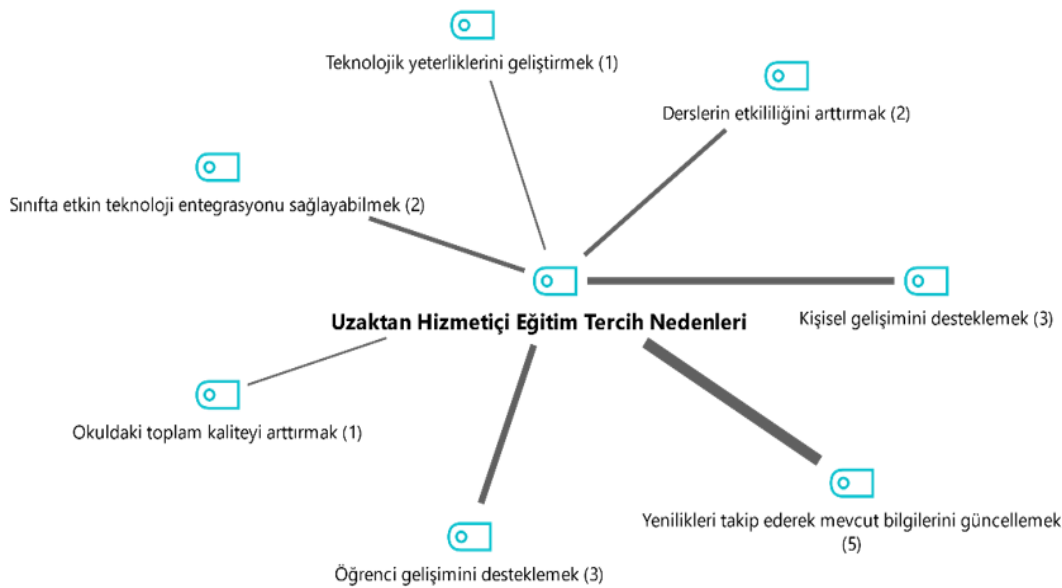
Kadın ve erkek öğretmenlerin tercih ettikleri eğitimler iki vaka model ile incelendiğinde Şekil 2’deki görsel elde edilmiştir.

Şekil 2. Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Uzaktan Hizmet İçi Eğitimlere İlişkin İki Vaka Modeli

Şekil 2 incelendiğinde kadın ve erkek öğretmenlerin konu alanıyla ve teknolojiyle ilgili mesleki eğitimleri tercih ettikleri ayrıca etkili iletişim eğitimi aldıkları belirlenmiştir. Bunun yanı sıra kadın öğretmenlerin özellikle pedagojik eğitimler ve kültür-sanat, zeka oyunları gibi kişisel eğitim tercihleri de dikkat çekicidir.

3.2. Öğretmenlerin Uzaktan Hizmet İçi Eğitimi Tercih Etme Nedenleri

Öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitim tercihlerinin altında yatan nedenler incelendiğinde; öğretmenlerin kişisel ve öğrenci gelişimlerini desteklemek, okullarında toplam kaliteyi arttırmak, teknolojik yeterliliklerini geliştirmek ve sınıflarda etkin teknoloji entegrasyonu sağlayabilmek, derslerin etkililiğini artırmak ve yenilikleri takip ederek mevcut bilgilerini güncellemek amacıyla uzaktan hizmet içi eğitimleri tercih ettikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitim tercihlerinin nedenleri Şekil 3'te özetlenmiştir.

Şekil 3. Öğretmenlerin Uzaktan Hizmet İçi Eğitim Tercih Nedenleri

Şekil 3 incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimleri tercih etme nedenlerinin başında yenilikleri takip ederek mevcut bilgilerini güncellemek niyeti olduğu, ayrıca kişisel gelişimlerini

ve öğrenci gelişimini desteklemek amacıyla bu eğitimlere katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu konuya ilişkin bazı katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

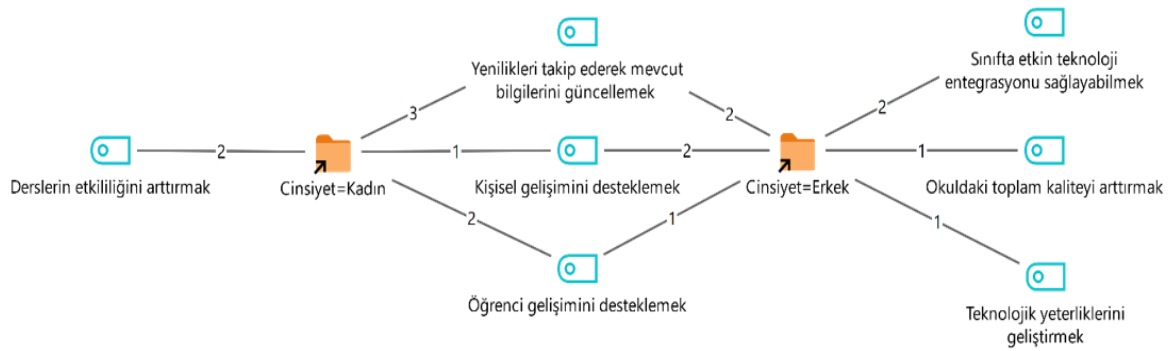
“Programlarda yenilemeler oluyor. Bu yenilikler kapsamında, yenilikler ortaya çıktıkça hizmet içi eğitim içinde ihtiyaçlar doğuyor. (...) bazı bildiğimiz şeyleri yenileme ihtiyacı duyuyorsunuz. Yine değişen müfredatlar kapsamında eğer yenilik arzu ediyorsanız, hatta bildiğiniz şeyi farklı gözle, farklı perspektiften bakış açıları olsun istiyorsanız o alanda hizmet içi eğitime katılmayı tercih ediyorum şahsım adıma.” (K13)

“Daha çok bu alanda çocuklarıma, öğrencilerime daha çok nasıl faydalı olabilirim? Derslerimize yardımcı olması adına nasıl ek etkinlikler oluşturabilirim? Ders içinde kazanım kazandırırken onların ilgisini daha fazla nasıl çekebilirim?” (K5)

“Müze, mesela müze bizim çok alanımız dışındadır ya da böyle diksiyon, konuşma... yani benim için illa alanım ile ilgili faydalı olmasına gerek yok. Benim gerçekten ufkumu açacağını düşündüğüm her şeyi tercih etmeye çalıştım.” (K15)

Kadın ve erkek öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitim tercih nedenleri iki vaka modeli çerçevesinde ele alındığında Şekil 4 elde edilmiştir.

Şekil 4. Öğretmenlerin Uzaktan Hizmet İçi Eğitim Tercih Nedenlerine İlişkin İki Vaka Modeli

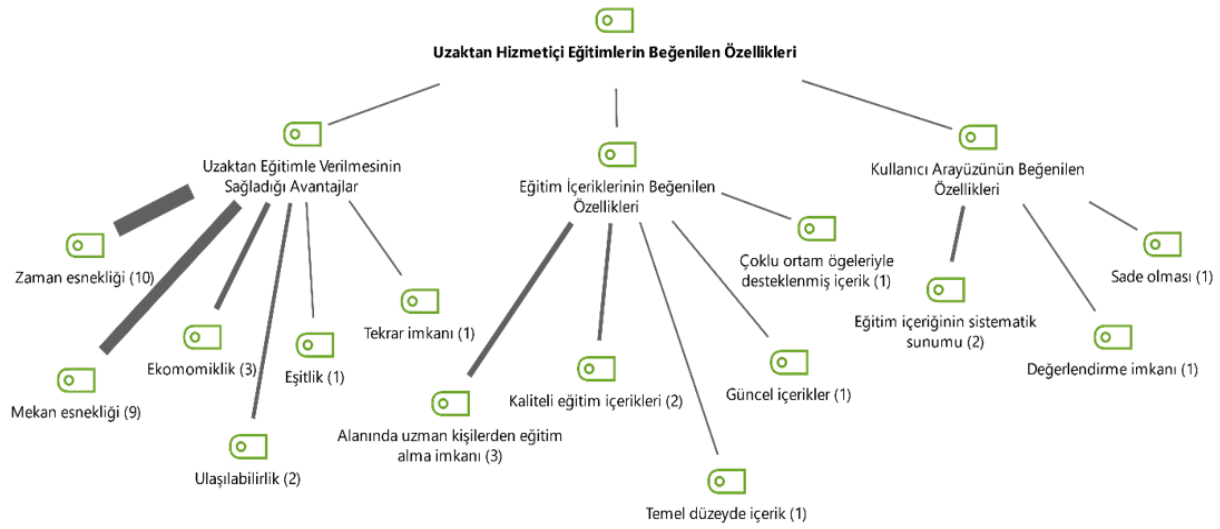

Şekil 4 incelendiğinde kadın ve erkek öğretmenlerin bilgilerini güncellemek, öğrenci ve kişisel gelişimlerini desteklemek amacıyla uzaktan hizmet içi eğitimlere katılma noktasında ortak görüşe sahip oldukları görülmektedir. Farklılaşan kodlar incelendiğinde, erkek öğretmenler teknolojik yeterliklerin geliştirilmesi ve sınıfta teknolojinin etkin kullanılmasını sağlama nedeniyle eğitime katıldıklarını belirtirken, kadın öğretmenler derslerindeki etkililiği arttırmak amacıyla bu eğitimlere katıldıklarını ifade etmektedirler.

3.3. Öğretmenlerin Uzaktan Hizmet İçi Eğitimlerde Beğendikleri Özellikler

Öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimlere ilişkin değerlendirmeleri ele alındığında öğretmenlerin eğitimlerde beğendikleri bir takım özelliklerin olmasının yanı sıra eğitimlerin iyileştirilmesine yönelik de çeşitli önerileri olduğu belirlenmiştir.

Uzaktan hizmet içi eğitimlerin öğretmenler tarafından en beğenilen özelliklerin; eğitimin uzaktan sunulmasının sağladığı avantajları, bunu takiben eğitim içeriklerinde ve kullanıcı arayüzüne ilişkin de çeşitli özellikleri olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görüşleri Şekil 5'te özetlenmiştir.

Şekil 5. Öğretmenlerin Uzaktan Hizmet İçi Eğitimlerde Beğendikleri Özellikler

Şekil 5 incelendiğinde uzaktan eğitim hizmet içi eğitimlerin en beğenilen yönü eğitimin uzaktan verilmesi nedeniyle sağladığı bazı imkânlar olduğu söylenebilir. Özellikle zaman esnekliği ve mekân esnekliği sunması öğretmenler tarafından en çok dile getirilen görüştür. Bunun yanı sıra ekonomik olması, ulaşılabilir olması, eşitlik ve tekrar imkânı sağlaması olumlu bir durum olarak değerlendirilmiştir. Sunulan eğitim içeriklerinin alanında uzman kişiler tarafından hazırlanmış olması ve kaliteli eğitim beğenilen özellikler olarak ön plana çıkmaktadır. Kullanıcı arayüzünün sistematik, sade ve değerlendirme ile geri bildirim sunma imkânı olması beğenilen diğer özelliklerdir. Öğretmenler tarafından ifade edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur.

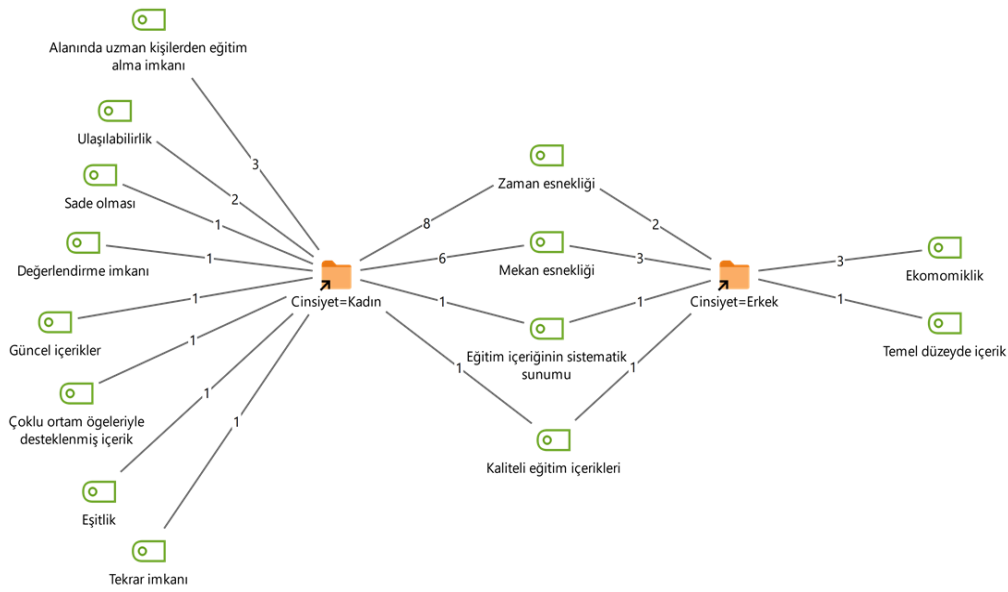
“Türkiye’de her imkânı olan öğretmenimiz yok. Köyde öğretmenlik yapan da var şehrin içinde yapan da var. İşte diyelim çocuğu olan öğretmenlerimiz de var. Bu uzaktan eğitim sayesinde öğretmenlerimiz istediği eğitime çok rahat bir şekilde ve zaman sıkıntısı olmadan ulaşabildi ve bu çok güzel bir şey.” (K15)

“Ve daha çabuk bilgiye ulaşma. Eğer istediğim bir ya da ilgimi çeken bir şey varsa daha çabuk. Hemen yani oradan ulaşabiliyorum. Öyle. Yani girip, atıyorum Rize’deyse ya da başka bir hizmet içi eğitim, başka bir yerdeyse katılamam. Ama uzaktan eğitim olduğu zaman daha kolay katılabiliyorum.” (K4)

“Ama bazı hizmet içi eğitimlerde özellikle kültür sanat ya da mesleki gelişimle alakalı söyleşi tarzında hizmet içi eğitimler oluyor. O kişi zaten işin erbabı olduğu için daha aktif bir şekilde dinleyebiliyorsun anlattıklarını.” (K8)

“Yani ben açık söylemek gerekirse arayüzde bir sıkıntı ya da bir problem olduğunu düşünmüyorum. Yani istediğimiz anda istediğimiz veriye ulaşma elverişliydi. O konuda sıkıntı yok. Sistematiği, planlaması, basitten karmaşığa doğru inmesi, parçalara bölünmesi, uzun tutulmaması (...) gerçi bazıları uzundu onu bir kenara koyalım. Ama genel itibarı ile 10 dakikalık, 15 dakikalık, 20 dakikalık bir sunum şeklinde gerçekleştirilmesi bence etkiliydi.” (K7)

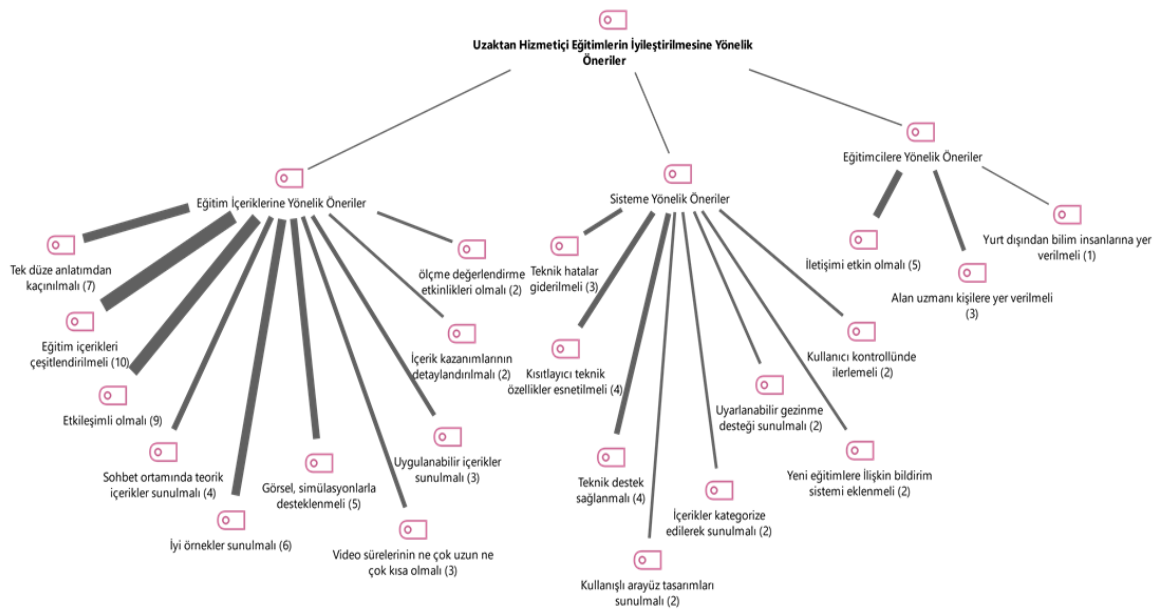
Kadın ve erkek öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimde beğendikleri özellikler iki vaka modeli çerçevesinde incelendiğinde Şekil 6 elde edilmiştir.

Şekil 6. Öğretmenlerin Uzaktan Hizmet İçi Eğitimlerin Beğenilen Özelliklerine İlişkin İki Vaka Modeli

Kadın ve erkek öğretmenlerin zaman ve mekân esnekliği sağlanması ve eğitimlerin kaliteli ve sistematik bir şekilde sunulmuş olması yönünde ortak görüşleri bulunmaktadır. Erkek öğretmenler içerikleri temel düzeyde olduğunu ve uzaktan eğitimle hizmet içi eğitimlerin verilmesinin ekonomik açıdan faydalı sağladığı yönünde görüş belirtmiştir. Kadın öğretmenlerin ise alanında uzman kişilere ulaşmanın sağladığı imkâna vurgu yaptıkları görülmektedir.

3.4. Uzaktan Hizmet İçi Eğitimlerin İyileştirilmesine Yönelik Öneriler

Uzaktan hizmet içi eğitimlerin iyileştirilmesi ve geliştirilmesine yönelik öğretmenler tarafından çeşitli öneriler ileri sürülmüştür.

Şekil 7. Öğretmenlerin Uzaktan Hizmet İçi Eğitimlerin İyileştirilmesine Yönelik Önerileri

Şekil 7 incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitim içeriklerinin geliştirilmesi yönünde yoğunlukla görüş bildirdiği görülmektedir. Özellikle eğitim içeriklerinin çeşitlendirilmesi ve eğitim içeriklerinin etkileşimli olması hususu öğretmenler tarafından sıklıkla dile getirilmiştir. Bunun yanı sıra tekdüze anlatımlardan kaçınılması gerektiği ve sohbet/tartışma ortamları yaratılarak teorik bilgilerin sunulmasının daha yararlı olabileceğini düşünmektedirler. Ayrıca eğitimlerde iyi örneklerle de yer verilmesi, görsel ve simülasyonlarla eğitim içeriklerinin desteklenmesi gerektiği de belirtilmiştir.

Eğitim içeriklerinin iyileştirme önerilerinin yanı sıra kullanılan sistemin de iyileştirilmesi gereken bazı yönleri olduğu ifade edilmiştir. Özellikle sistemde kısıtlayıcı bir takım teknik özelliklerin esnetilmesi gerektiği, teknik hataların giderilmesi ve anında teknik destek sağlanması yönünde bir mekanizmanın sisteme dahil edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bunların yanı sıra içeriklerin kategorize edilerek sunulması, kullanışlı arayüz tasarımlarına yer verilmesi ve uyarlanabilir gezinme desteği sağlanması yönünde öneriler de sunulmuştur. Kullanıcı kontrolünde ilerlemeye de vurgu yapan öğretmenler yeni eğitimler sisteme yüklendiğinde takibinin kolay olması için bildirim sisteminin de dahil edilmesi önerisinde bulunmuşlardır.

Sistemde ders anlatımı gerçekleştiren eğitimcilerle yönelik de önerilerde bulunan öğretmenler, özellikle beden dilini iyi kullanan, diksiyonu ve iletişimi iyi olan kişilerin eğitimci olarak görmek istediklerini ifade etmektedirler. Bunun yanı sıra alanında uzman eğitimciler ve yurt dışındaki bilim insanlarını da eğitimci olarak görev alabilmeleri hususunda görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin bu temaya ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Dediğim gibi bu belki de diğer öğretmenler de benimle hemfikir olacaktır. İçerik biraz daha geniş skalada tutulabilir. Çünkü öğretmen camiası olarak çok fazlayız. İlgi ve beklentilerimiz ne kadar ortak olsa da farklı da olabiliyor. O açıdan konu ve içerikler arttırılabilir, genişletilebilir.” (K3)

“Bir kısmı gayet güzel eğitimler veriyorlar. Daha akıcı bir dille çok güzel eğitimler veriyorlar. Ama bir kısmında da daha monoton geçiyor ve izlemeye başladıktan bir süre sonra sıkıldığımız için devamını getirmiyoruz. Hani uzaktan olduğu için hani, yüz yüze de olduğu gibi dikkat çekmek biraz zor oluyor tabi ki. Daha akıcı bir dille, daha böyle biz öğretmenleri videonun içine çekip daha etkin bir şekilde bizim de dinlememizi sağlayabilirler.” (K9)

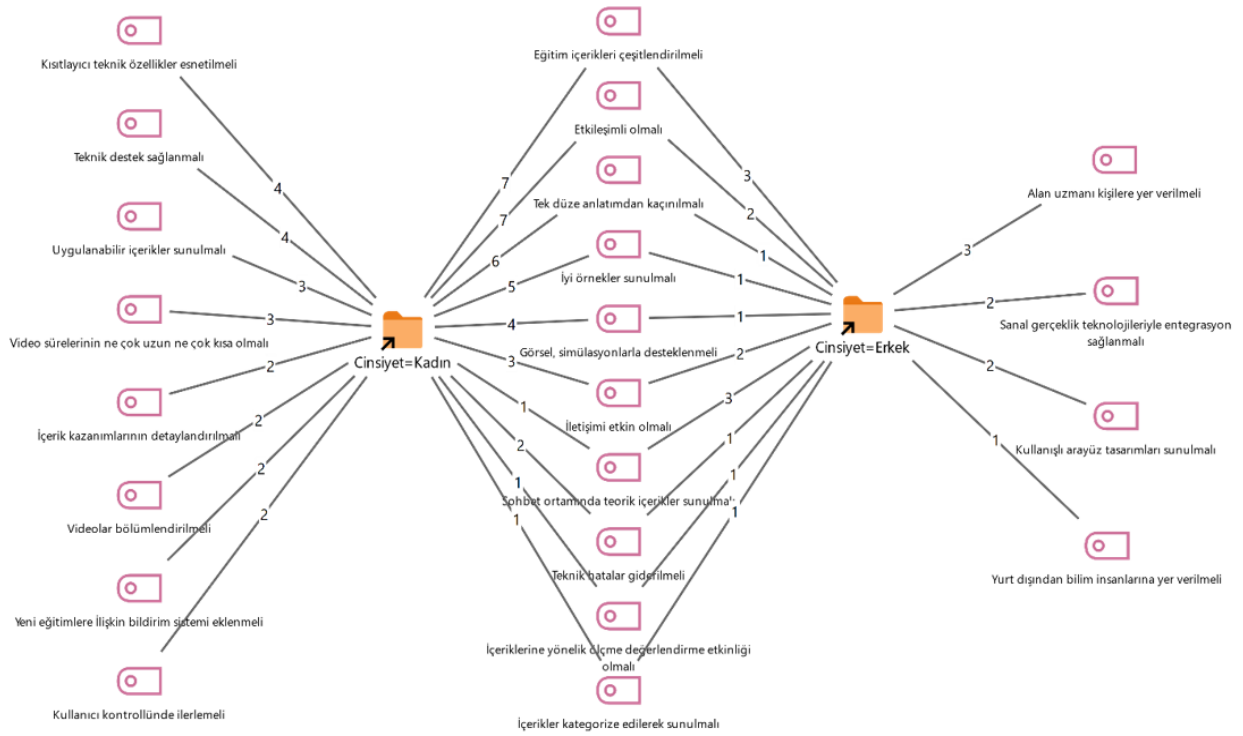
“Bunun yanı sıra da etkileşimi arttırabiliriz. Sadece eğitim bittikten sonra eğitimi bitiren kişiyi oylamak, puan vermekten ziyade, daha farklı, bunu oturup düşünmek lazım şu an için. Benim istediğim durum edilgen durumdan çıkmamız lazım. Masaya oturup seyrediyoruz televizyon seyrederek gibi.” (K1)

“Benim bir bilgisayardan ya da kitaptan açıp okuyabileceğim bir şeyi birinin benim karşıma geçip okuması beni sıkıyor açıkçası.” (K6)

“Yani izlediğimiz içeriklerin biraz da uygulamaya, sınıf ortamına dökülebilir örneklemeleri arttırılabilir diye düşünüyorum. Mesela ben okul öncesindeyim. O eğitim içeriğini ben sınıfa ve çocuklara nasıl yansıtabilirim?” (K3)

Kadın ve erkek öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimlerin iyileştirilmesi gereken özelliklerine yönelik görüşleri iki vaka modeli çerçevesinde incelendiğinde Şekil 8 elde edilmiştir.

Şekil 8. Öğretmenlerin Uzaktan Hizmet İçi Eğitimlerin İyileştirilmesine Yönelik Önerilerine İlişkin İki Vaka Modeli

Şekil 8’de uzaktan hizmet içi eğitimlere ilişkin öneriler incelendiğinde kadın öğretmenlerin eğitim içerikleri ve sistemin teknik yönlerine ilişkin önerilerinin, erkek öğretmenlerin ise arayüz tasarımına ve eğitmen faktörlerine ilişkin önerilerinin farklılaştığı söylenebilir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve öğretmenlerin kullanımına sunulan uzaktan hizmet içi eğitimlere yönelik öğretmenlerin görüşlerini incelemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada elde edilen sonuçlar araştırma soruları çerçevesinde ele alınmış ve kadın-erkek öğretmenlerin karşılaştırmalı görüşleri bu bölümde sunulmuştur.

Çalışmanın birinci araştırma sorusuna yönelik olarak öğretmenlerin tercih ettikleri uzaktan hizmet içi eğitimler incelendiğinde, öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişime yönelik eğitimleri tercih ettikleri belirlenmiştir. Mesleki gelişim için teknoloji, pedagoji ve alan bilgisine yönelik çeşitli eğitimlere katıldıklarını ifade etmişlerdir. Mishra ve Koehler (2006) tarafından ifade edildiği gibi öğretmenlerin 21. yüzyılın bilgi ve iletişim çağında etkili bir şekilde öğretmenlik yapabilmeleri için gerekli olan bu bilgi ve becerilere ilişkin öğretmenlerin eğitim alma eğiliminde olduklarını belirtmeleri önemlidir. Bu üç bileşenden öğretmenlerin konu alanı bilgisine yönelik hizmet içi eğitimlere çoğunlukla tercih ettikleri, bunu pedagojik hizmet içi eğitimlerin takip ettikleri görülmektedir. Az sayıdaki öğretmen ise mesleki bağlamda teknolojiyi nasıl kullanabileceğine dair hizmet içi eğitime katıldıklarını belirtmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin günümüze değişen ihtiyaçları bağlamında kendilerini mesleki anlamda geliştirmek için uzaktan hizmet içi eğitim etkinliklerinden yararlandıkları söylenebilir. Bu sonuç Gebel ve Tekin-Bozkurt (2022) tarafından yürütülen çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Öğretmenlerin mesleki gelişimin yanı sıra kişisel gelişim için de hizmet içi eğitim etkinliklerine katıldıkları belirlenmiştir. Özellikle kadın öğretmenler kültür-sanat alanındaki uzaktan hizmet içi eğitim etkinliklerini tercih

ettikleri görülmektedir. Demir (2022) yaptığı çalışmada öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimde sanatsal eğitimlere yönelik talepleri olduğu sonucuyla bu çalışma sonuçları paralellik göstermektedir. Kadın öğretmenlerin kültür-sanat eğitimlerinin yanı sıra pedagoji alanındaki eğitimleri de tercih ettikleri görüşü ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda kadın öğretmenlerin farklı ve yeni öğretim yöntem ve tekniklerini öğrenme konusunda daha istekli oldukları düşünülebilir. Buradan hareketle öğretmenlerin kişisel tercihleri göz önünde bulundurularak, hizmet içi uzaktan eğitimlere yönlendirilmeleri önerilebilir.

Çalışmanın ikinci araştırma sorusuna yönelik öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimleri tercih etme nedenlerine incelendiğinde, alandaki yenilikleri takip etme görüşünün ön planda olduğu görülmektedir. Yenilik, sürekli mesleki eğitim ve beceri kazanımı uzaktan hizmet içi eğitimin önemli katkılarından (Yıldırım, 2020). Bunun yanı sıra kişisel gelişim ve öğrenci gelişimini desteklemek için de öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimlere katıldıkları ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Gebel ve Tekin-Bozkurt (2022) tarafından yapılan çalışmada da mesleki becerilerini arttırmak ve kendilerini geliştirmek için öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimi tercih ettiklerini vurgulamaktadır. Öğrencileri öğrenme süreçlerinde aktif olmasını hedefleyen, her bir öğrenci için eğitimi kişiselleştiren yapılandırmacı eğitim modelinde öğretmen eğitimleri son derece önemlidir (Özavcı & Çelikten, 2017). Sınıfta etkin teknoloji kullanımını sağlayabilmek ve derslerin etkililiğini artırmak amacıyla da uzaktan hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin olduğu görülmüştür. Eğitimde ortaya çıkan yeni öğretim teknolojilerinin öğretmenler tarafından benimsenmesi ve sınıf içinde uygulanması için hizmet içi eğitimler son derece önemlidir (Taşlıbeyaz ve diğerleri, 2014). Uzaktan hizmet içi eğitimleri tercih etme nedenlerini cinsiyete göre incelendiğinde erkek öğretmenlerin sınıfta etkin teknoloji kullanımını sağlayabilmek, okuldaki toplam kaliteyi artırmak, teknolojik yeterliklerini geliştirmek gibi nedenlerle hizmet içi eğitimleri tercih ettikleri görülmüştür. Bu durum alan yazındaki çalışmalarda da belirtildiği üzere, erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere kıyasla teknoloji kullanımına ve derslerine teknolojiyi dahil etmeye daha yatkın olduğundan (Dardary ve diğerleri, 2023) kaynaklanmış olabilir. Kadın öğretmenler ise derslerin etkililiğini artırmak amacıyla uzaktan hizmet içi eğitimleri tercih ettikleri saptanmıştır. Kadın ve erkek öğretmenlerimizin tercih sebeplerinin ortak paydaları, yenilikleri takip ederek mevcut bilgilerini güncellemek, kişisel gelişimini desteklemek, öğrenci gelişimini desteklemek olmuştur. Bu bağlamda öğretmenlere sunulacak uzaktan hizmet içi eğitimlerin içeriklerinin güncel, teknolojik yenilikleri ve bu teknolojilerin sınıfta etkin kullanımına yönelik iyi örnekleri içerecek şekilde hazırlanması ve sürekli güncellenmesi önerilir.

Üçüncü araştırma sorusuna yönelik veriler incelendiğinde, öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimlerde beğendikleri özellikler; uzaktan eğitim yöntemiyle verilmesinin sunduğu imkânlar, sunulan içeriğe ve arayüze ilişkin bir takım özellikler ön plana çıkmaktadır. Uzaktan eğitimle hizmet içi eğitim alan öğretmenlerle yapılan önceki çalışma sonuçlarıyla (Demir, 2022; Gebel & Tekin-Bozkurt, 2022; Taşlıbeyaz ve diğerleri, 2014; Tekin, 2020) benzer şekilde bu çalışmada da eğitimlerin uzaktan olmasının sağladığı zaman ve mekân esnekliği öğretmenler tarafından en çok dile getirilen özellik olmuştur. Bunun yanı sıra eğitim içeriklerinin alanında uzman kişiler tarafından oluşturulması çoklu ortam öğeleriyle desteklenmiş kaliteli ve güncel içeriklerin sunuluyor olması da öğretmenlerin beğendiği diğer özelliklerdendir. Tekin (2020) de yaptığı çalışmada öğretmenler uzaktan hizmet içi eğitimlerin alanında uzman kişiler tarafından verildiği için öğretici olduğunu ve mesleki gelişimlerine pozitif katkı sunduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca uzaktan hizmet içi eğitimlerin zaman ve mekân koşulunun olmayışı, içeriklerin fotoğraflar, animasyonlarla ve eğitici materyaller ile zenginleştirilmiş olması öğretmenlerin eğitimlere katılımlarında olumlu yönde etkilemektedir (Taşlıbeyaz ve diğerleri, 2014). Tüm bunların yanı sıra, Millî Eğitim Bakanlığı uzaktan hizmet içi eğitimlerinin bir platform

aracılığıyla öğretmenlere ulaştırıyor olması ve bu platformda eğitimlere ilişkin sistematik bir sunum yapılıyor olması da öğretmenlerin beğendikleri bir durumdur. Öğretmenlerin beğendikleri özelliklerin cinsiyete göre karşılaştırmalı bir değerlendirilmesi yapıldığında, kadın öğretmenlerin alanında uzman kişilerden eğitim alma imkânı, ulaşılabilirlik, platformun sade olması, değerlendirme imkânı sağlaması, güncel içerikler, çoklu ortam öğeleri ile desteklenmiş içerik, eşitlik, tekrar imkânı sağlaması beğendikleri özellikler olmuştur. Erkek öğretmenlerin ise uzaktan hizmet içi eğitimi beğendikleri özellikler ekonomiklik ve içeriklerin temel düzeyde sunumu olmuştur. Öğretmenlerin uzaktan eğitim hizmet içi eğitimlere yönelik beğendikleri özellikler dikkate alındığında bu özelliklerin bir kısmının uzaktan eğitimin doğası gereği olan zamandan ve mekândan bağımsız olma özellikleri olduğu görülmektedir. Ancak bunun yanı sıra öğretmenlerin eğitim içeriklerinin alanında uzman kişiler tarafından oluşturulması ve çoklu ortam öğeleriyle desteklenmiş olması gibi eğitim içerik ve tasarımına yönelik beğenilen özellikler dikkate alınarak hizmet içi eğitimlerin oluşturulması önerilir.

Dördüncü araştırma sorusuna yönelik olarak öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimlerin iyileştirilmesine yönelik önerileri incelendiğinde, öğretmenlerin eğitim içerikleri, içeriklerin sunulduğu sistem ve eğitimcilere yönelik bir takım iyileştirme önerilerinde bulunduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitimlerin çeşitlendirilmesi gerektiği, etkileşimli içeriklere yer verilmesi gerektiği ve iyi örneklerin sunulduğu içeriklerin tasarlanması gerektiğine yönelik görüşleri ön plana çıkmaktadır. Kayıkçı ve Turan (2017) tarafından yapılan çalışmada da hizmet içi eğitimlerin içerik ve sayı bakımından yetersiz olduğu vurgulanmaktadır. Her geçen gün Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki uzaktan hizmet içi eğitimlerin sayısı arttırılsa da öğretmenlerden talepler alınarak yeni içeriklerin hizmet içi eğitimlere eklenmesi önerilebilir. Öğretmenlerin vurguladığı bir diğer husus da içeriklerde tek düze anlatım yapılması ve etkileşimi arttıracak öğelere yer verilmemesidir. Eğitimlerin uzaktan olduğu göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin bu talebi dikkate değerdir. Gerek Tekin (2020) gerekse de Taşlıbeyaz ve diğerleri (2014) tarafından yapılan çalışmalarda iletişim ve etkileşimin sınırlı olması, öğretmenin pasif katılımcı rolünde olması öğretmenler tarafından olumsuz bir algının oluşmasına sebebiyet vermektedir. Bu olumsuz algının oluşmaması için tasarlanan eğitimlerde etkileşimli öğelere yer vererek içeriklerin tasarlanması önerilir. Kadın öğretmenlerin, videolarda istediği gezinmeyi sağlayamama gibi sistemdeki kısıtlayıcı teknik özelliklerin esnetilmesi ve teknik aksamalarda anında destek alınabilecek bir mekanizmanın oluşturulması sistem hakkındaki iyileştirme taleplerinin başında gelmektedir. Erkek öğretmenlerin iyileştirme önerileri incelendiğinde ise eğitim içeriğini sağlayan öğretmenlerin alanında uzman ya da yurtdışından ilgili alanda uzman kişilerden olması önerisinde bulundukları tespit edilmiştir. Benzer şekilde Tekin (2020) tarafından yapılan çalışmada da hizmet içi eğitim uygulamalarının daha etkili olması için eğitimi veren kişilerin alanında uzman, konuya hakim, eğitim teknik ve yöntemleri bakımından donanımlı kişilerden seçilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Tüm bu sonuçlardan hareketle Millî Eğitim Bakanlığı tarafından sunulan uzaktan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin planlanması, içeriklerin oluşturulması ve sistem tasarımının geliştirilmesi süreçlerinde bu çalışmadan elde edilen sonuçların katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Akar, Y., & Akar, E. M. (2023). Öğretmenlerin hizmet içi eğitim tercihleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 12(34), 145-163. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3248554>
- Arslan, M. (2021). *Millî eğitim bakanlığında görev yapan öğretmenler için hizmetiçi eğitim modeli önerisi* (Yayın No. 681588) [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>

- Aslan, A., Göksu, İ., & Karaman, S. (2018). Uygulanabilir uzaktan hizmetiçi eğitimin başarı ve eğitimin tamamlanma süresine etkili ile öğretmen görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45, 103-115. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/496156>
- Creswell, J. W., & Plano-Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research*. Sage publications.
- Dardary, O., Tridane, M., & Belaaouad, S. (2023). Correlational Analysis of Information and Communication Technologies' Integration in Direct and Distance Teaching. *International Journal of Interactive Mobile Technologies*. <https://doi.org/10.3991/ijim.v17i12.38227>
- Demir, O. (2022). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin çevrimiçi eğitimlere ilişkin hizmet içi eğitim deneyimlerinin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 54, 721-735. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1932429>
- Gebel, S. & Tekin-Bozkurt, A. (2022). Öğretmenlerin Millî eğitim bakanlığı tarafından yürütülen uzaktan hizmet içi eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 42-62. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2028220>
- Hämäläinen, R., Nissinen, K., Mannonen, J., Lämsä, J., Leino, K., & Taajamo, M. (2021). Understanding teaching professionals' digital competence: What do PIAAC and TALIS reveal about technology-related skills, attitudes, and knowledge?. *Computers in Human Behavior*, 117, 106672. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106672>
- Kalkan, Ö. (2019). *Teknoloji entegrasyonuna yönelik düzenlenen hizmetiçi eğitimlerin etkililiği konusunda öğretmen ve akademisyenlerin önerileri*. (Yayın No. 583925) [Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Karasolak, K., Tanrıseven, I., & Yavuz-Konokman, G. (2013). Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(3), 997-1010. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/209992>
- Kayıkçı, K. & Turan, Ü. (2017). Öğretmenlerin Millî eğitim bakanlığı tarafından hazırlanan hizmet içi eğitim çalışmalarına ilişkin görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/408137>
- Limon, İ. (2014). *Yüz yüze ve uzaktan hizmet içi eğitim faaliyetlerine yönelik öğretmen algıları (Sakarya ili örneği)* (Yayın No. 363455) [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Mishra, P. & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for integrating technology in teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x>
- Nartgün, S. Ş. (2006). İlköğretim okulu öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim programlarının etkileri üzerine düşünceleri (Bolu İli Örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1-17. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/16949>
- Önalın, O., & Gürsoy, E. (2020). EFL teachers' demands and preferences on in-service training in Turkey. *International Online Journal of Education and Teaching*, 7(3), 945-958. <https://iojet.org/index.php/IOJET/article/view/878>
- Özavcı, E. & Çelikten, M. (2017). Uzaktan hizmet içi eğitim uygulamalarında öğretmen görüşlerine göre karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Turkish Journal of Educational Studies*, 4(2), 39-76. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/403120>
- Palacios-Rodríguez, A. D. P., Guillén-Gámez, F. D., Cabero-Almenara, J., & Gutiérrez-Castillo, J. J. (2023). Teacher digital competence in the education levels of compulsory education according to

- DigCompEdu: The impact of demographic predictors on its development. *Interaction Design and Architecture (s) Journal-IxD&A*, 57, 115-132. <https://doi.org/10.55612/s-5002-057-007>
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- Taşlıbeyaz, E., Karaman, S., & Göktaş, Y. (2014). Öğretmenlerin uzaktan hizmet içi eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(1), 139-160. <https://doi.org/10.12984/eed.19099>
- Tekin, O. (2019a). *Tersyüz sınıf modelinin lise matematik dersinde uygulanması: Bir karma yöntem çalışması* (Yayın No. 542271). [Doktora Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Tekin, O. (2020). Uzaktan eğitim kullanılan hizmet içi eğitim programlarına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 16(1), 20-35. <https://doi.org/10.17244/eku.643224>
- Tekin, S. (2019b). *Öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 579188). [Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- VERBI Software (2021). MAXQDA 2022 [computer software]. Berlin, Germany: VERBI Software. Available from maxqda.com.
- Yıldırım, Y. (2020). Fatih projesi kapsamında düzenlenen uzaktan hizmet içi eğitimlere yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırma Dergisi*, 6(2), 76-90. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1179851>

Extended Abstract

Introduction

With in-service training, organizations aim to positively influence employees' adaptation to change, performance, emotions, and cognitive processes (Gebel & Tekin-Bozkurt, 2022). In the process from the professional life of the individual to his/her retirement life, the training to be attended to enhance his/her adaptation to work life, improve his/her skills, and increase his/her knowledge is referred to as in-service training (Özavcı & Çelikten, 2017). Changes in information and communication technologies, teaching methods and techniques, and student expectations have led to shifts in teacher roles (Tekin, 2020). Teachers now face new tasks such as adapting to changes in knowledge, discovering new methods of accessing information, and guiding students in these areas. Therefore, it is essential to foster and sustain teachers' personal and professional development. In this context, the opinions of the teachers who received the seminars on distance in-service training are very important to increase the quality of the training sessions and to provide opportunities for both professional and personal development of teachers.

Although studies reveal that teachers need professional training and consider in-service training necessary (Özavcı & Çelikten, 2017), the training is subjected to serious criticism that they are inefficient and insufficient (Önalın & Gürsoy, 2020). In Gebel and Tekin-Bozkurt's (2022) study, which examined teachers' perspectives on distance in-service training, they stated that distance in-service training is lacking in terms of both efficiency and quality and as a result, teachers face difficulties in transferring the knowledge to their professional lives. Karasolak et al. (2013) stated that teachers working at primary and secondary education levels have negative perspectives on in-service training due to the problems experienced in the planning, implementation, and evaluation processes of in-service training activities. It was stated that teachers voluntarily participate in in-service trainings. The in-service trainings they receive compulsorily are not beneficial. It was also seen that some rewards, such as service points, grade progression, certificate of achievement, etc., should be given. Training seminars should be prepared in a way to benefit teachers in order for teachers to participate more voluntarily in distance in-service trainings (Kalkan, 2019). In a study on face-to-face in-service training, Nartgün (2006) states that the timing of in-service training activities is not well timed, the information conveyed in the program is generally theoretical, its contribution to solving problems in the classroom is low, and the trainers who provide training are insufficient in their fields. In addition, it has been observed that distance in-service training is more effective than face-to-face in-service training in terms of cost and efficiency in the training of teachers (Limon, 2014). Aslan et al. (2018) revealed in their study that the distance in-service training model would be more useful in terms of time. Since teachers think that their needs assessment surveys are not considered, distance in-service training infrastructures should be organized, and rewards such as career and job success should be given (Arslan, 2021).

Recently, the Ministry of National Education has used distance education as a strategy in in-service training programs in order to reach more teachers and has planned many training sessions in this context. The necessity of utilizing teachers' digital skills in distance in-service training and studies on the differentiation of digital skills according to gender (Hämäläinen et al., 2021; Palacios-Rodríguez et al., 2023) point to the need to examine the change in teachers' perceptions of in-service training according to gender. Perceptions about the quality of in-service training may differ by gender, potentially affecting the outcomes of such programs. Akar and Akar (2023) examined teachers' in-service training preferences and found evidence that preferred training differed according to gender.

It is necessary to design flexible training programs that consider teachers' needs and preferences. In this context, teachers' opinions on distance in-service training are critical to increasing the quality of these trainings and providing opportunities for teachers' professional and personal development.

This study aims to examine teachers' perspectives on distance in-service training prepared by the Ministry of National Education and made available to teachers. For this purpose, answers to the following questions were sought:

1. Which kinds of distance in-service training do teachers prefer?
2. What are the reasons why teachers prefer distance in-service training?
3. What are the features that teachers favor about distance in-service training?
4. What are teachers' opinions about improving distance in-service training?

In addition, within the framework of these questions, the opinions of male and female participants were evaluated comparatively.

Method

In the study, phenomenological design, one of the qualitative research designs, was used. The study group of the research consisted of 16 teachers working in public schools who had previously received distance in-service training and volunteered to participate. The teachers participating in the study were determined by the maximum variation method to discover and define the main themes covering the differences and similarities related to the phenomenon addressed in the study. Teachers' opinions on in-service training provided through distance education were collected through a semi-structured interview form. In the data collection process, firstly, teachers in different branches who participated in in-service training with distance education were interviewed. Content analysis was used to analyze the qualitative data.

Results

The distance in-service training preferred by teachers was analyzed under two themes: professional and personal development. It was determined that teachers participated in various trainings related to the subject area in the context of in-service training, participated in pedagogical training on various subjects such as classroom management and drama, and a small number of teachers participated in trainings on the use of current technologies. In the context of personal development, it is seen that they prefer various culture and arts training, intelligence games, effective communication, and psychology training.

After analyzing the factors that led to teachers' preferences for distance learning, it was found that these reasons included supporting their own and their students' personal development, raising the standard of education overall in their schools, developing their technological proficiency, and facilitating successful technology integration in the classroom, improving the efficacy of their lessons, and keeping up with innovations to update their knowledge. It is evident that both male and female educators have the same views regarding taking part in distance in-service training to stay current with emerging trends in the field and to assist students' and educators' personal growth.

The most admired features of distance in-service training by teachers are the advantages of distance education, followed by various features related to training content and user interface. Male and female teachers have common views on the flexibility of time and place and the quality and systematic presentation of the training. Male teachers stated that the contents are at the basic level

and that providing in-service training through distance education is economically beneficial. On the other hand, female teachers emphasized the opportunity to reach experts in their field.

Upon analysis of the recommendations for distance in-service training, it can be concluded that male instructors' recommendations for the interface design and instructor factors are different from those of female teachers concerning the training contents and technical aspects of the system.

Discussion, Conclusion and Suggestions

Regarding the first research question of the study, when analyzing the distance in-service training preferred by teachers, it was found that teachers favored training focused on both professional and personal development. They reported attending various trainings in areas such as technology, pedagogy, and content knowledge for professional growth. As Mishra and Koehler (2006) stated, teachers seek training in the knowledge and skills necessary for effective teaching in the 21st-century information and communication age.

Examining the factors that led teachers to choose distance in-service training in response to the study's second research question, it became evident that staying up to date with technological developments is a primary priority. Distance in-service training greatly benefits from innovation, continuous professional development, and the acquisition of new skills (Yıldırım, 2020). It was also discovered that teachers participate in distance in-service training to promote both their own growth and that of their students.

The aspects of online in-service training that teachers find appealing, the opportunities offered by the distance education method, and specific features of the interface and content become evident when the data related to the third research question are analyzed. Teachers in this study most frequently cited the flexibility of time and location provided by distance education, which is consistent with the findings of other studies conducted with teachers who participate in in-service training via distance education (Demir, 2022; Gebel & Tekin-Bozkurt, 2022; Taşlıbeyaz et al., 2014; Tekin, 2020).

Following an analysis of the teachers' responses to the fourth study question, it was found that improvements are needed in several areas: The trainers, the system delivering the training materials, and the training content itself. Teachers suggested that the distance in-service training should be more diversified, include interactive content, and feature examples of good practices.

Yayın Etięi Beyanı

Bu araştırmanın, Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından 29.12.2022 tarihinde E-81614018-000-2200056627 sayılı kararıyla verilen etik kurul izni bulunmaktadır. Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etięi Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etięine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Birinci Yazar %50 ve İkinci Yazar %50 oranında katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.